

Sygn. akt II Ca 948/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SR Kamil Majcher (del.)

Protokolant: Bogusława Mierzwa

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **R. M.**

o zapłatę 2000 zł

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 4 sierpnia 2014 r., sygn. akt I C 912/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i III w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w kwocie 617 zł;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 400 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 948/14 (transkrypcja wygłoszonego uzasadnienia)

Początek tekstu

[Przewodnicząca 00:00:01.488]

(...) Wyrok w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Okręgowy w Świdnicy w składzie tu obecnym po rozpoznaniu w dniu dzisiejszym na rozprawie, sprawy z powództwa M. M. przeciwko R. M. o zapłatę 2.000 złotych na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 4 sierpnia 2014 roku, sygnatura akt I C 912/12 w punkcie pierwszym: zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i trzecim w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w kwocie 617 złotych, w punkcie drugim: zasądza od powoda na rzecz pozwanej 400 złotych kosztów postępowania apelacyjnego. (...)

[Sędzia sprawozdawca 00:01:02.035]

Uzasadnienie do sprawy o sygnaturze II Ca 948/14. Apelacja jest zasadna. Sąd Okręgowy podziela ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd I instancji przyjmuje je za własne, gdyż znajdują one potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, ponadto Sąd Okręgowy ustalił: we wniosku egzekucyjnym pełnomocnik R. M. wskazał, iż wniosek ten składa w jej imieniu, jako wierzycielki działającej także na rzecz małoletniej K. M., dowód - wniosek egzekucyjny w aktach Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lubinie J. G. o sygnaturze KMP 46/11. Z kwoty wpłaconej w dniu 8 lipca 2011 roku przez M. M. w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 5.096 złotych komornik sądowy przekazał R. M. kwotę 4.279 złotych 75 groszy tytułem należności głównej oraz kwotę 56 złotych 59 groszy tytułem odsetek, a pozostałą część komornik sądowy pobrał tytułem opłaty egzekucyjnej, dowód - zaświadczenie komornika sądowego z 15 października 2012 roku, karta 127 akt. Odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2011 roku, sygnatura akt I ACz 1140/11 został wysłany do R. M. w dniu 20 lipca 2011 roku, a przesyłka sądowa została odebrana w dniu 25 lipca 2011 roku przez B. M., dowód - zapisek urzędowy dotyczący wysłania do R. M. odpisu postanowienia oraz potwierdzenie odbioru znajdujące się w aktach Sądu Okręgowego we Wrocławiu o sygnaturze XIII RC 597/11, karta 292 i 361 tych akt. Przed doręczeniem R. M. wyżej wymienionego postanowienia, do jej rąk została przekazana za okres od kwietnia do lipca 2011 roku łącznie kwota 5.829 złotych 75 groszy, w tym kwota 1.550 złotych przekazana bezpośrednio przez M. M. oraz kwota 4.279 złotych 75 groszy wyegzekwowana w postępowaniu egzekucyjnym, dowód - zaświadczenie komornika sądowego z 15 października 2012 roku, karta 127 akt oraz zeznania pozwanej, karta 273 akt, spłaconej przez M. M. w postępowaniu egzekucyjnym w dniu 12 sierpnia 2011 roku kwoty 1.176 złotych 50 groszy została przekazana R. M. kwota 1.000 złotych należności głównej oraz 1 złotych 97 groszy tytułem odsetek, a pozostałą część komornik sądowy pobrał tytułem opłaty egzekucyjnej. Przekazana R. M. kwota 1.000 złotych odpowiada kwocie wskazanej w postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2011 roku sygnatura akt I ACz 1140/11, dowód - postanowienie tego Sądu, także zaświadczenie komornika sądowego z 15 października 2012 roku, karta 127 akt. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył, co następuje. Z ustaleń stanu faktycznego dokonanych przez Sąd Rejonowy, a uzupełnionych przez Sąd Okręgowy wynika, że pozwana przed otrzymaniem postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2011 roku, sygnatura akt I ACz 1140/11, w którym zmniejszono wysokość przyznanych od M. M. kwoty na zaspokojenie potrzeb rodziny małoletniej K. M. z kwoty 1.500 złotych do kwoty 1.000 złotych, powód przekazał pozwanej przy uwzględnieniu dobrowolnych wpłat oraz sum wyegzekwowanych od niego w postępowaniu egzekucyjnym łącznie kwotę 5.829 złotych 75 groszy tytułem kwot na utrzymanie rodziny małoletniej K. M. za okres od kwietnia do lipca 2011 roku. Co istotne przekazanie tych kwot nastąpiło także przed wydaniem postanowienia przez Sąd Apelacyjny. W ocenie Sądu Okręgowego przedstawiony powyżej stan faktyczny przemawia za uwzględnieniem apelacji i oddalenie powództwa z trzech powodów: po pierwsze z postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 19 maja 2011 roku sygnatura akt XIII RC 597/11 wynika, że uprawniony, na rzecz którego na podstawie tego postanowienia zobowiązano M. M. do łożenia na zaspokojenie potrzeb rodziny była córka stron małoletnia K. M., a nie R. M., co wynika z treści tego orzeczenia. Z uzasadnienia tego postanowienia wynika przy tym, że Sąd ten uwzględniając wniosek o udzielenie zabezpieczenia złożony przez R. M. w toku sprawy rozwodowej, wniosek ten uwzględnił mając na uwadze treść artykułu 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego tylko w zakresie potrzeb córki stron małoletniej K. M. oraz, że nie uwzględniono wniosku w zakresie potrzeb R. M. z uwagi na niewykazanie jej potrzeb, oznacza to, że uprawnionym do otrzymania kwot, co do których toczy się przedmiotowe postępowanie nie była pozwana, lecz córka stron i to ona powinna być uznana za wzbogacącą w rozumieniu artykułu 405, 410 Kodeksu cywilnego z tytułu środków przekazanych przez powoda. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 3 października 1972 roku sygnatura akt III CZP 53/72 w razie dokonania świadczenia do rąk przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika lub innej osoby, którą świadczący ma prawo uważać za uprawnioną do przyjęcia świadczenia, wzbogacony jest nie ten, kto przyjął świadczenie, lecz osoba, którą on reprezentuje, w imieniu bowiem tej osoby i dla niej świadczenie zostało przyjęte. Uprawnionym do otrzymania kwot przyznanych postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 19 maja 2011 roku sygnatura akt XIII RC 597/11 była córka stron, a R. M. została wskazana tylko, jako przedstawiciel ustawowy, do rąk którego przyznane środki mają być przekazywane, jednocześnie podkreślić należy, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą podstawy do stosowania artykułu 140 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, gdyż powoda nie można uznać za osobę niezobowiązaną do dostarczania córce stron środków utrzymania, ani nie zachodzi sytuacja przewidziana w drugiej części tego przepisu, to jest dostarczanie

środków przez osobę zobowiązaną, gdy uzyskanie świadczeń alimentacyjnych od innej osoby zobowiązanej byłoby dla uprawnionego niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Po drugie, okoliczności faktyczne sprawy, to znaczy częściowo dobrowolne przekazanie środków R. M., jako przedstawicielowi ustawowemu uprawnionej oraz częściowe ich wyegzekwowanie w łącznej kwocie 5.829 złotych 75 groszy przed doręczeniem jej odpisu postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2011 roku, sygnatura akt I ACz 1140/11, a nawet przed jego wydaniem oznaczają, iż nie sposób traktować jej, jako bezpodstawnie wzbogaconej, gdyż w chwili przekazywania tych środków nie wiedziała ona jeszcze o treści postanowienia, tylko zaś wiedza pozwanej o treści postanowienia w chwili otrzymania przez nią środków należnych córce stron mogłaby uzasadniać rozważanie czy wskutek otrzymania tych środków nie doszło do jej bezpodstawnego wzbogacenia, to jest czy wobec wykorzystania tych środków doszło do zaoszczędzenia wydatków, jakie poniosłaby ona ze swojego majątku. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi, albowiem jak wskazano powyżej środki w kwocie 5.829 złotych i 75 groszy zostały przekazane i wyegzekwowane nie tylko przed doręczeniem R. M. odpisu postanowienia Sądu Apelacyjnego, lecz w ogóle przed jego wydaniem, istotne jest przy tym to, że kwota 4.279 złotych 75 groszy została wyegzekwowana w lipcu 2011 roku i obejmowała ona należności nie tylko za ten miesiąc, ale także za miesiące wcześniejsze, jest zaś oczywistym, że R. M. do momentu otrzymania tych środków pokrywała koszty utrzymania córki stron w większości z własnych środków, skoro do tego momentu powód przekazał jej tylko 1.550 złotych i to w trzech ratach. Po trzecie, za uwzględnieniem apelacji przemawia także charakter świadczenia zrealizowanego przez powoda częściowo na skutek dobrowolnych wpłat do rąk skarżącej, a częściowo na skutek prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu wynika, że zabezpieczenie wniosku o zaspokojenie potrzeb rodziny nastąpiło na podstawie artykułu 753 kpc, w związku z artykułem 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Celem takiego zabezpieczenia jest zaś niewątpliwie zapewnienie uprawnionemu natychmiastowego dostarczania środków utrzymania, co oznacza, że wykonanie takiego postanowienia nawet nieprawomocnego powoduje, że dochodzi do zaspokojenia uprawnionego, co jest wyjątkiem od ogólnej reguły wyrażonej w artykule 731 kpc, według którego zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej. W ocenie Sądu Okręgowego charakter świadczenia zrealizowanego przez powoda, co prawda na podstawie nieprawomocnego postanowienia po udzieleniu zabezpieczenia, jednak co istotne przed jego zmianą powoduje, że powód nie może domagać się zwrotu części kwot przekazanych do rąk skarżącej, jako wskazanego z treści postanowienia przedstawiciela córki stron, gdyby bowiem przyjmować, że w przypadku wydania postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia poprzez zobowiązanie jednego małżonka do łożenia określonych kwot na utrzymanie rodziny, to jest dziecka rozwodzących się stron, drugi małżonek, który został wskazany w treści postanowienia jako osoba, do rąk której mają być przekazywane świadczenia musiałyby się liczyć z obowiązkiem zwrotu świadczenia w razie zmiany nieprawomocnego postanowienia, doszłoby do sytuacji, w której cel udzielenia zabezpieczenia na podstawie artykułu 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i artykułu 731 kpc zostały zagrożony, małżonek taki licząc się z koniecznością zwrotu świadczenia bardzo często rezygnowałby bowiem z egzekwowania takiego postanowienia, albowiem istniałoby ryzyko, że w przypadku zmiany postanowienia o zabezpieczeniu musiałyby on zwrócić nawet całość wcześniej wyegzekwowanego świadczenia, taka sytuacja byłaby zaś szkodliwa dla dziecka rozwodzących się stron członka rodziny, którego potrzeby zostały uwzględnione przy wydawaniu postanowienia o zabezpieczeniu, gdyż przez pewien okres małżonek zobowiązany do przekazywania świadczeń nie przekazywałby ich aż do momentu uprawomocnienia się postanowienia i wówczas uprawniony członek rodziny, nie miałby zaspakajanych swoich usprawiedliwionych potrzeb, co w zależności od przebiegu postępowania zażaleniowego może trwać nawet kilka miesięcy. Mając na uwadze powyższe okoliczności i na podstawie artykułu 386 paragraf 1 kpc orzeczono jak w punkcie 1 wyroku. Jeśli chodzi o koszty procesu na zasądzoną kwotę składa się kwota 600 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie artykułu 98 kpc, w związku z artykułem 391 paragraf 1 kpc, na zasądzoną kwotę składa się kwota 100 złotych tytułem opłaty od apelacji i 300 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. (...)

[koniec części 00:12:16.608]